

oproepen

Oproep tot medewerking De vogels van Terschelling

In 1963 verscheen van de hand van de heer J.J.C. Tanis een overzicht van alle op Terschelling waargenomen vogelsoorten, 'De vogels van Terschelling'.

Dit boek is reeds lange tijd uitverkocht, terwijl er sindsdien in de vogelbevolking van het eiland grote veranderingen zijn opgetreden.

Momenteel wordt getracht een nieuw overzicht samen te stellen, waarbij in eerste instantie alleen de broedvogels behandeld zullen worden. In een later stadium zal een totaaloverzicht opgesteld worden.

Een ieder die beschikt over waarnemingen en/of inventarisatiegegevens, vooral over de periode na 1962, wordt vriendelijk verzocht deze voor dit overzicht ter beschikking te stellen.

Hulp van ervaren vogelaars die op Terschelling enig (afrondend) broedvogelinventarisatiewerk willen verrichten is zeer welkom. U kunt contact opnemen met ondergetekende.

• F. Zwart, Kallandspad 42, 8891 GS Midland, tel. 05620-8235 (thuis), 05620-2116 (kantoor).

Landelijke organisatie Stookolieslachtoffertellingen

Sinds een paar jaar wordt getracht een onderzoek op poten te zetten naar de aangespoelde stookolieslachtoffers aan de Nederlandse kust. Inmiddels kan gesteld worden dat de gehele kustlijn van Hoek van Holland tot De Cocksdorp (Texel) regelmatig wordt onderzocht (regelmatig is in dit geval vrijwel maandelijks). Al deze tellingen worden systematisch verwerkt in een centraal kaartstelsel. Het ligt in de bedoeling, op gezette tijden, gegevens in verslagvorm te publiceren. Het streven is om een representatieve indruk te krijgen van de voortdurende toevloed dode vogels aan de Nederlandse kust. Dit dan door regelmatig tellingen uit te voeren over een zo groot mogelijk deel van de Nederlandse kust. Het ligt niet in de bedoeling om tellingen vantevoren te plannen; diverse medewerkers onderzoeken zo vaak als hun dat uitkomt een vast traject.

Allereerst zou het bijzonder wenselijk zijn indien men in staat zou zijn aanvullende gegevens te verzamelen op

1. de Waddeneilanden (met uitzondering van Texel)
2. de Zeeuwse eilanden

Ook 'losse' tellingen zijn bijzonder welkom. Van belang hierbij is dat per individu wordt genoteerd of er al dan niet (dan wel niet zichtbaar) sprake is van oliebevuilding. Verder zo veel mogelijk gegevens met betrekking tot leeftijd, geslacht, speciaal

kleed en uiteraard soort respectievelijk ondersoort. Ook oude tellingen (terug tot 1969) zijn uitermate welkom.

Verder zou het, voor een zo goed mogelijk verloop van het onderzoek, uiterst wenselijk zijn indien allen die kadavers van het strand verwijderen, al dan niet met een speciale bedoeling (bijvoorbeeld privé-collecties), dit zoveel mogelijk zouden willen nalaten of gegevens van de betreffende individuen schriftelijk/telefonisch doorgeven. Alle tijdens het onderzoek gevonden kadavers van enig belang worden door ons afgestaan aan het Zoologisch Museum te Amsterdam.

Er wordt verder gestreefd naar samenwerking met de Britse RSPB, Rijkswaterstaat en Belgische onderzoekers (BJN) op dit terrein. Groepen/personen die bereid zijn aan dit onderzoek mee te werken kunnen zich melden op onderstaand adres (bij voorkeur schriftelijk); hetzelfde geldt voor personen/instanties die om welke reden dan ook geïnteresseerd zijn in de resultaten.

• C.J. Camphuysen, coördin. Landelijke Stookolieslachtoffertellingen, postbus 53153, 1007 RD Amsterdam (020-446053).

Gierzwaluwenproject Wageningen

In Wageningen wordt een woonwijk gerenoveerd waardoor een groot deel van een gierzwaluwnkolonie zijn broedgelegenheid kwijtraakt. In samenwerking met de werkgroep van de KNNV en de vogelbeschermingswacht ZuidWest Veluwe wordt nu geprobeerd hier iets aan te doen. Hierover het volgende:

- er bleek wel het een en ander aan informatie over gierzwaluwnestkasten aanwezig te zijn, maar niets over resultaten ervan.
- informatie over de 'natuurlijke' nestgelegenheid van de Gierzwaluw was zeer beperkt
- het bleek mogelijk - na het duidelijk maken van de problematiek - van de gemeentelijke milieuwergroep een bedrag (in eerste instantie van f 800,-) geschonken te krijgen voor het project.
- er is besloten om het project als proef op te zetten: er worden een viertal verschillende typen nestkasten gemaakt, er wordt nauwkeurig nagegaan wat de resultaten zullen zijn.
- Van Waversveld uit Driebergen helpt ons met de fabricage van nestkasten, hij hoopt door het project zoveel informatie te krijgen dat hij eventueel naderhand zelf een goed type nestkast kan ontwikkelen.

De nestkasten worden zo gevarieerd dat er types zijn die onder een overstekende goot worden opgehangen, en dat er een type is dat tegen een vlakke muur kan worden be-

vestigd. De invliegopening wordt deels aan de voorkant, deels aan de onderkant gemaakt. Een invliegopening aan de onderkant zou het voordeel kunnen hebben dat het minder gemakkelijk kan invliegen, dat andere vogelsoorten er niet zo gauw intrekken.

De grootte van de invliegopeningen zal worden van 30 tot 35 mm breed, van 55 tot 60 mm lang met afgeronde hoeken. Wij maken de nestkasten in het algemeen iets kleiner dan in de literatuur staat.

Wij stellen aan de lezers van Het Vogeljaar twee vragen:

ten eerste: heeft u ervaringen met gierzwaluwnestkasten?

ten tweede: wat weet u van de grootte en vorm van 'natuurlijke' gierzwaluwnesten? Het merkwaardige is dat daarover weinig bekend is. Wel weten we waar de vogels ongeveer zitten:

- onder het boeideel van niet met loodaf-dichting voorziene en liefst van Tuile du Nord dakpannen voorziene Mansarde-daken. (tussen de dakpak en het houten boeideel zit dan een spleet)
- wanneer een dak een knik maakt is het soms ook mogelijk dat er tussen de dakpannen een gat zit (vooral bij de ouderwetse holle dakpannen) waar de vogels tussendoor kunnen schieten
- de Gierzwaluwen kunnen soms onder de onderste dakpan van een dak schieten, wanneer daar een goot zit, wanneer de dakpan voldoende bol is en er een dakbeschot onder de dakpannen is.
- Gierzwaluwen vliegen ook zowel van van onderen als van voren- in allerhande spleten en gaten in goten, in muren, zelfs wel eens in huiszwaluwnesten, in Lapland in spechtenholen, in mussennesten in rieten daken.

In alle gevallen geldt: er moet een vrije aanvlieg/wegvliegopening zijn, er is geen voorkeur voor een expositie op een bepaalde windrichting. Voor de meeste gevallen geldt: Wij zien de vogels in een gat vliegen, wij weten haast niet hoe ver ze dan doorkruipen, hoe groot de ruimte is waar ze broeden, hoe daar de ventilatie is, vochtabsorptie en dergelijke.

Wanneer u vragen heeft of ons antwoord kunt geven op een van onze vragen schrijft u ons dan (liever dan opbellen); later willen wij nog eens uitgebreider publiceren over ons project en over de resultaten ervan. De Gierzwaluw is een vogel die in moderne huizen nauwelijks broedt, die dan ook gevaar loopt vooral daar waar oude huizen verdwijnen of gerenoveerd worden. Kijk eens in uw omgeving waar de vogels broeden, kijk of ze gevaar lopen en probeer er eventueel wat aan te doen.

• M. C. J. Bouterse, Tarthorst 1039, 6708 JJ Wageningen.

• G. van Waversveld, Lindelaan 29, 3971 HA Driebergen-Rijsenburg.

Aan een onbekende vogelfotograaf

U, die op 15 juni 1979, achter de autosloperij van Halfweg, in het recreatiegebied Spaarnwoude jonge Bruine Kiekendieven op het nest fotografeerde, heeft uw felbegeerde trofeeën inmiddels keurig ingeraamd van de ontwikkelcentrale terug. Alleen of met uw vrienden zult u beslist al vele malen van Uw sublieme plaatjes hebben genoten. Koppen van een 4-tal felle stootvogeltjes, die al aardig hun partij geven. Formaatvullende opnamen, gestoken scherp. Jammer alleen dat de dag van de opname de zon verstek liet gaan. Erger nog, af en toe viel een harde plensbui die u noodzaakte te blijven waar u zat: in uw schuiltent, die u voor alle zekerheid op zeker 80 cm van het nest had gezet, terwijl bovendien de storende begroeiing was verwijderd. Zelfs de snelste film heeft zo z'n beperkingen. Uw kans op jonge kiekendieven liet u zich niet ontgaan.

Jammer overigens dat geen der oudervogels zich op het horst liet zien en slechts binnen gehoorafstand luid roepend rondcirkelde. Voer aandragen, waarop u ongetwijfeld uw zinnen had gezet, gebeurde ook al niet. Misschien had u wel een van uw spaarzame vrije dagen in deze opname geïnvesteerd. En dan ga je zeker niet zonder buit naar huis!

Het wijfje van de kiekendieven vloog 16 juni 1979 zo luid alarmerend rond boven het rietveld waar de horst werd vermoed dat we poolshoogte gingen nemen. Daar troffen wij een weg van ongeveer één meter breedte aan die linea recta naar het horst voerde. Daar lagen ze, vier fraaie jongen, alleen ze waren dood. De oorzaak? Uitputting, gevolgd door verdrinking, als gevolg van langdurige regenval, doorstaan zonder enige beschutting van een der ouders. Geen voedsel, onderkoeling, uitputting, verdrinking. Toegegeven de weg naar het nest was ook al door andere vogelaars gebaad. Het was dus niet al te moeilijk om er te komen. Het maken van de opnamen moet ook geen hek-sentoer zijn geweest. Wanneer u wilt mag u de gemaakte dia hebben. Vraag hem maar aan de redactie. Maar de kans is niet groot dat u dat zult doen. Uw kostelijke platen laten verprutsen door een dergelijke.

Vertel uw omgeving vooral wat voor moeite en ontbering u over had voor deze 'moeilijke' platen. U, de natuurfotograaf, die het met de geveerde vrienden goed voor heeft. Die in heilige toorn de vloer aan wil dwellen met die gewetenloze lieden die onze kostelijke vogels de pot in schieten of voor een Judasloon dieren leveren voor louché verzamelaars. Misschien weet u het antwoord op de vraag waar je als vogel de voorkeur aan moet geven. Een langzame kwellende dood (terwijl je eigenlijk net begint) of een snelle door een schot hagel. Een kwestie van ethiek? Er zit veel waars in de stelling dat de natuur méér te vrezen heeft van natuurminnaars dan van ongeïnteresseerden.

• C. van Deursen, W. P. Speelmanlaan 8, 2111 WZ Aerdenhout.